

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Anny Žákovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Mariany Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa **P. U.**, bytom v B., zastúpeného JUDr. R. F., advokátom v B., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústrediu so sídlom v Bratislave**, o **predčasný starobný dôchodok**, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, zo 17. apríla 2008, č.k. 26Sd/118/2007-56, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. apríla 2008, č.k. 26Sd/118/2007-56, **p o t v r d z u j e**.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi trovy odvolacieho konania v sume 1.655,- Sk, k rukám jeho právneho zástupcu JUDr. R. F., do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“) zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“) rozhodnutie odporkyne č. X. z 22. decembra 2006 – ktorým podľa § 67 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „zák.č. 461/2003 Z.z.“) bola

zamietnutá žiadosť navrhovateľa o predčasný starobný dôchodok z dôvodu, že suma predčasného starobného dôchodku určená k 26. septembru 2006 nie je vyššia ako 1,2 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu – a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie. Zároveň odporkyni uložil povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 10.534,- Sk k rukám jeho právneho zástupcu a nahradiť štátu trovy konania vo výške 1.750,- Sk na účet krajského súdu, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že rozhodnutie odporkyne bolo potrebné zrušiť, pretože vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia zistených skutkových okolností. Podľa názoru krajského súdu bol nesprávny právny záver odporkyne o tom, že dôchodkový vek, resp. nárok na starobný dôchodok dosiahne navrhovateľ dovŕšením fyzického veku 62 rokov. Navrhovateľ totiž pracoval v hlbinej bani viac ako 12 rokov pri ťažbe a spracovaní hornín, pod vplyvom ktorých bol počas celého obdobia vystavený ionizujúcemu žiareniu a dosiahol najvyššiu prípustnú expozíciu. Vznik jeho nároku na starobný dôchodok mal byť preto posúdený podľa § 21 ods. 1 písm. a/ zák.č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák.č. 100/1988 Zb.“), pretože navrhovateľ bol zamestnaný najmenej 25 rokov (čo nebolo medzi účastníkmi sporné), dosiahol vek 55 rokov a pracoval najmenej 10 rokov v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach pri ťažbe hornín s ionizujúcim žiarením. Podľa názoru súdu zvýhodnenie práce v uránových baniach vo vzťahu k zníženiu dôchodkového veku zamestnancov nevyplýva len z druhu nerastu, ktorý sa v týchto baniach ťaží bez širších súvislostí, ale jeho dôvodom je negatívny vplyv žiarenia, ku ktorému pri ťažbe v uránových baniach dochádza, na zdravie človeka. S ohľadom na totožný charakter žiarenia, ku ktorému dochádza v uránových baniach a pri ťažbe nerastov, ktorú navrhovateľ viac ako 10 rokov v hlbinej bani vykonával s nesporne vedecky dokázaným negatívnym vplyvom na zdravie človeka, mala odporkyňa posúdiť nárok navrhovateľa podľa § 21 ods. 1 písm. a/ zák.č. 100/1988 Zb. Krajský súd zdôraznil, že ak odporkyňa pri výpočte predčasného starobného dôchodku navrhovateľa nesprávne vychádzala z dôchodkového veku 62 rokov, bol jej výpočet nesprávny. Z uvedených dôvodov krajský súd jej rozhodnutie zrušil a vec jej vrátil na nové konanie a rozhodnutie o žiadosti navrhovateľa o priznanie predčasného starobného dôchodku, v ktorom bude odporkyňa vychádzať pri výpočte sumy predčasného starobného dôchodku a pri posudzovaní nároku naň v zmysle § 67 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. z nároku navrhovateľa na starobný dôchodok dovŕšením fyzického veku 55 rokov v zmysle § 21 ods. 1 písm. a/ zák.č. 100/1988 Zb.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podala odporkyňa v zákonnej lehote odvolanie, ktoré odôvodnila tým, že krajský súd pri rozhodovaní vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zdôraznila, že z ustanovenia § 21 ods. 1 zák.č. 100/1988 Zb., je zrejmé, že zákonodarca presne a jednoznačne vymedzil práce, na ktoré sa vzťahuje podmienka, resp. výhoda zníženia dôchodkového veku pre posúdenie nároku na starobný dôchodok. Podľa jej názoru, keby mal zákonodarca na mysli práce s ionizujúcim žiarením, neuviedol by v citácii ustanovenia § 21 ods.1 „zamestnania v uránových baniach“, ale „zamestnania s ionizujúcim žiarením“. Odporkyňa zdôraznila, že podľa potvrdenia zamestnávateľa Rudné bane, š.p. Banská Bystrica z 21. decembra 2006 a zo 4. januára 2007 bol navrhovateľ zamestnaný od 1. októbra 1973 do 30. septembra 1979 v III. pracovnej kategórii ako technicko–hospodársky pracovník od 1. októbra 1979 do 3. februára 1992 ako strojník banského zariadenia v I. zvlášť zvýhodnenej pracovnej kategórii (spolu 4.508 dní, t.j. 12 rokov a 128 dní). Z uvedeného vyplýva, že dôchodkový vek navrhovateľ nedovršil dosiahnutím 55 rokov, t.j. 20. júna 2007, pretože **nebol zamestnaný najmenej 15 rokov v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach alebo najmenej 10 rokov v takomto zamestnaní v uránových baniach**. Vzhľadom na to, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií netrvali k 31. decembru 1999, nedovršil navrhovateľ dôchodkový vek ani podľa ust. § 174 zák.č. 100/1988 Zb. S poukazom na daný skutkový a právny stav odporkyňa navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a jej rozhodnutie z 22. decembra 2006 ako vecne správne potvrdil s tým, že nie je povinná nahradiť horeuvedené trovy konania navrhovateľovi a ani štátu.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania v sume 1.655,- Sk, ktorú riadne špecifikoval.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné potvrdiť.

Z podkladov dávkového spisu je zrejmé, že navrhovateľ si 25. septembra 2006 uplatnil nárok na predčasný starobný dôchodok, ktorý žiadal priznať od 26. septembra 2006.

Podľa § 67 ods.1 zák.č. 461/2003 Z.z. poistenec má nárok na predčasný starobný dôchodok, ak

a/ bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a

b/ suma predčasného starobného dôchodku ku dňu, od ktorého požiadal o jeho priznanie, je vyššia ako 1,2 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu.

Úlohou krajského súdu bolo postupom podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku preskúmať zákonnosť rozhodnutia odporkyne, ktorým podľa § 67 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. bola zamietnutá žiadosť navrhovateľa o predčasný starobný dôchodok z dôvodu, že suma predčasného starobného dôchodku určená k 26. septembru 2006 nie je vyššia ako 1,2 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

Podľa § 274 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 21 ods. 1 písm. a/ zák.č. 100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach alebo **najmenej 10 rokov v takomto zamestnaní v uránových baniach.**

Z podkladov súdneho spisu, vrátane administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľ sa v priebehu celého konania domáhal aplikácie § 21 ods. 1 písm. a/ zák.č. 100/1988 Zb., pretože bol zamestnaný najmenej 25 rokov, dosiahol vek 55 rokov a pracoval najmenej 10 rokov v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach pri ťažbe hornín s ionizujúcim žiarením.

Podľa názoru odporkyne navrhovateľ dôchodkový vek nedovŕšil dosiahnutím 55 rokov, t.j. 20. júna 2007, pretože nebol zamestnaný najmenej 15 rokov v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach alebo najmenej 10 rokov v takomto zamestnaní v uránových baniach.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že medzi účastníkmi konania bola spornou skutočnosť, kedy, resp. v akom veku navrhovateľ splnil vzniku nároku na starobný dôchodok. Pre posúdenie nároku navrhovateľa je rozhodujúce zistenie, či vykonával zamestnanie zodpovedajúce práci v uránovej bani, resp. či vykonával zamestnanie postavené naroveň uránovej bani, v ktorom prípade by bolo nepochybne potrebné vychádzať z toho, že podmienky nároku na starobný dôchodok dovŕši dosiahnutím veku 55 rokov.

Odvolačí súd v tomto smere dospel k záveru, že na základe doteraz zadovážených podkladov nie je možné predmetnú vec posúdiť. Doposiaľ totiž nebola vyriešená otázka, či rudnú baňu, v ktorej vykonával prácu navrhovateľ, je možné hodnotiť ako uránovú baňu. Krajský súd sa síce pokúsil túto skutočnosť došetriť, a to zadovážením odborného vyjadrenia Doc. RNDr. J. K., CSc. z Katedry jadrovej chémie, Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, avšak toto šetrenie nemožno považovať za dostatočné. Z doteraz vykonaných dôkazov nie je do t.č. spravdepodobnené, či predmetnú rudnú baňu (ku ktorej sa viaže nárok navrhovateľa) z hľadiska dosiahnutia najvyššej prípustnej expozície ionizujúceho žiarenia radónu možno považovať za baňu postavenú na roveň uránovej bani. V tomto smere je potrebné urobiť dopyt na zamestnávateľa navrhovateľa, zadovážiť rozhodnutie hlavného hygienika SR č.j. HE – 2229/90-06, ktorým bola stanovená (podľa navrhovateľa) najvyššia prípustná expozícia ionizujúceho žiarenia pre rudnú baňu, v ktorej vykonával zamestnanie navrhovateľ, prípadne na ozrejmienie otázky, či zamestnanie v tejto bani možno postaviť na roveň uránovej bani, vykonať dopyt na Úrad verejného zdravotníctva, na ktorý prešli kompetencie hlavného hygienika SR.

Vzhľadom na to, že odporkyňa pred vydaním rozhodnutia uvedené skutočnosti nezrejmla a za tým účelom nevykonala potrebné dokazovanie, boli splnené podmienky pre zrušenie jej rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie.

Za tohto stavu vo veci odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu, aj keď z čiastočne odlišných dôvodov podľa § 219 ods.1 O.s.p. potvrdil.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 250l ods. 2, § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v sume 1.655,- Sk. Priznané trovy pozostávajú z trov právneho zastúpenia navrhovateľa advokátom v odvolacom konaní a tvorí ich tarifná odmena

vypočítaná podľa § 11 ods. 1 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to za 1 úkon právnej služby (písomné vyjadrenie k odvolaniu) vo výške 1.465,- Sk s paušálnou náhradou vo výške 190,- Sk (§ 16 ods.3 cit. vyhlášky). Trovy odvolacieho konania predstavujú teda spolu sumu 1.655,- Sk.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. mája 2009

Anna Žáková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová